

SPECIAAL LEDENAANBOD

Kees Camphuysen en Gerard Peet schreven een leerzaam en onderhoudend boek vol verhalen over walvissen en dolfijnen van de Noordzee. Het vertelt over de biologische bijzonderheden en de verspreiding van de soorten. Verhalen van nu, maar ook uit het verleden komen aan bod. En in het boek staan de allerbeste foto's, gemaakt op de Noordzee. Zeer gedetailleerde tekeningen van Frits-Jan Maas maken deze unieke uitgave compleet. 'Walvissen en dolfijnen in de Noordzee' is een initiatief van Stichting De Noordzee. De Nederlandse Zeevogelgroep heeft besloten aanschaf van het boek door leden te sponsoren. NZG leden kunnen een exemplaar bij Stichting de Noordzee bestellen voor € 12,50 (incl.verzendkosten), de helft van de winkelprijs! Zie de bijsluiter bij deze Nieuwsbrief voor de bestelprocedure.

Boekinformatie: Gerard Peet & Kees Camphuysen (2006) Walvissen en dolfijnen in de Noordzee. Formaat 19 x 26 cm, 140 pagina's gebonden. ISBN 90.5956.157.0

Club van Zeetrekwaarnemers, SOVON en Trektellen.nl

De laatste jaren zijn er allerlei ontwikkelingen waarbij het internet wordt gebruikt om gegevens centraal op te slaan en vooral ook "zichtbaar" te maken voor gebruikers. De sites waarneming.nl en trektellen.nl zijn voorbeelden van uiterst populaire mogelijkheden om gegevens door te geven en ook om snel kennis te nemen van waarnemingen van anderen. De Club van Zeetrekwaarnemers, al jaren worstelend met een verouderde database, zag met lede ogen aan hoe een groeiend aantal waarnemers 'tevreden' was met een snelle rapportage op het net, terwijl de wat degelijkere invoer van gegevens steeds meer vertraging opliep en bovendien als 'dubbel werk' werd ervaren. Inmiddels zijn er initiatieven ondernomen om de bestanden te koppelen, zodat de zeetrekgegevens via internet kunnen worden ingevoerd, daarbij meteen terechtkomen in de CvZ database voor toekomstige analyses, maar waarbij bovendien de dagtotalen meteen na het invoeren op het web zichtbaar zullen zijn. Een bundeling van de sterke punten van de beide programma's dus. SOVON zal als tussenpersoon optreden en uiteraard zullen we vervolgens de gegevens delen en voor derden beschikbaar maken (onder voorwaarden). Er zullen nog enkele technische hobbels genomen moeten worden, maar dan zou de roemruchte uurtotaalkaart tot het verleden behoren en kunnen we hopelijk voortaan up-to-date over een bijgewerkt zeetrekarchief gaan beschikken.

Kees Camphuysen, databasebeheerder NZG/CvZ, postbus 59, 1790 AB Den Burg, Texel, kees.camphuysen@wxs.nl

Zeetrektellen in Spanje en Portugal

In Spanje en Portugal, inclusief de Balearen en Madeira, is in november 2005 een nieuw zeetrekproject gestart. Men probeert daar maandelijks, simultaan vanaf 60 verschillende posten ("kapen langs de Atlantische en Middellandse Zee kusten") te tellen en daar zijn ongeveer 120 vrijwilligers bij betrokken. Men is vooral geïnteresseerd in vale pijlen en tuimelaars, maar alle andere soorten worden ook geteld. Een en ander wordt georganiseerd door RAM (Red de Aves y Mamíferos marinos, Seabird and Marine Mammal Network); zie: <http://www.telefonica.net/web2/redavesmarinas>.

Xulio Valeiras, RAM Coordinator, xulioval@telefonica.net, <http://redavesmarinas.blogspot.com/>

AANGESPOELD:

Onechte karetschildpad op Vlieland

Op 2 maart 2007 is op het Noordzeestrand van Vlieland, ter hoogte van het pad van 20 een dode onechte karetschildpad aangetroffen.

De vondst werd gedaan door Rients Hoekstra, eigenaar/uitbater van Restaurant de Stern, die meteen begreep dat het om iets bijzonders ging. Na een telefoontje met J.R. Witting van Rijkswaterstaat is de schildpad bij ons terechtgekomen. De eerste determinatie van Vlielandse Folkert Janssens werd even later bevestigd door Arthur Oosterbaan van Ecomare-Texel. Wij gaan het dier conserveren voor de collectie. De schildpad is ongeveer 25 centimeter groot.

De onechte karetschildpad (*Caretta caretta*) is een echte zeeschildpad die over de hele wereld kan worden aangetroffen, ook in de koudere wateren. Voor Vlieland is het de eerste aangespoelde zeeschildpad maar er zijn wel eens vaker schildpadden op Nederlandse stranden gevonden. Meestal ging het dan om lederschildpadden maar de onechte karetschildpad is ook niet helemaal onbekend. In Europa is hun belangrijkste nestplaats op het Griekse eiland Zakynthos. Deze soort kan circa 1½ meter lang worden; het op Vlieland gevonden

exemplaar was dus nog onvolwassen. Een bijzondere bedreiging voor de onechte karetschildpad is de wereldwijde temperatuurstijging. De temperatuur bepaalt namelijk het geslacht van het embryo en bij een temperatuurverhoging van slechts 1 graad Celsius kan de balans tussen mannetjes en vrouwtjes in de nieuwe aanwas dramatisch veranderen. Hier en daar dreigen er al broedpopulaties afhankelijk te worden van vers aangekomen mannetjes uit koudere gebieden. (Florida, VS). Hoewel deze schildpadden wereldwijd voorkomen staan ze wel degelijk op de rode lijst.

Informatiecentrum De Noordwester – Vlieland (www.denoordwester.nl onder bijzondere vondsten)

RECENTE PUBLICATIES

Domme eetgewoontes stormvogels dragen bij aan ecologische kwaliteit.

Onder deze titel is op de 'Seabird Group Conference' 2006 in Aberdeen het onderzoek aan plastics in magen van noordse stormvogels voor het voetlicht gebracht. In Nederland kennen we een lange historie van dit onderzoek, maar vanaf 2002 zijn de werkzaamheden uitgebreid naar het hele Noordzee gebied. De resultaten laten zien dat meer dan 90% van de noordse stormvogels, waar dan ook in de Noordzee, plastic in de maag heeft, gemiddeld bijna 40 stukjes (0.3 gram) per vogel.

Het is de bedoeling dat de hoeveelheid plastic in magen van stormvogels gebruikt gaat worden als één van de Ecologische Kwaliteits Doelstellingen van de Noordzee regeringen. De zogenaamde 'Ecological Quality Objective (EcoQO)' voor een Noordzee van voldoende kwaliteit zou zijn dat minder dan 10% van de stormvogels meer dan 0.1 gram plastic in de maag heeft. In de huidige situatie heeft 40 tot 60% van de stormvogels, afhankelijk van de regio, meer dan 0.1 gram plastic in de maag. Er is dus nog een hoop werk aan de winkel om minder afval in zee te krijgen. Het stormvogel onderzoek loopt door om de vooruitgang te meten. We lijken wel op de goede weg te zijn, want de Nederlandse gegevens tonen dat er na eind jaren negentig een duidelijke afname is in de hoeveelheid plastic. De 'domme' plastic etende stormvogel is een aansprekende graadmeter voor politici en gebruikers van de Noordzee. Door hun bewustwording dragen stormvogels dus bij aan (helaas langzame) verbetering van de ecologische kwaliteit in de Noordzee.

Alle rapporten van het stormvogel onderzoek zijn te vinden op de website van de NZG www.zeevogelgroep.nl (klik op 'downloads'). De 'leveranciers' van dood gevonden stormvogels kunnen hardcopies van rapporten aanvragen zo lang de voorraad strekt. Het onderzoek loopt door, dus dood gevonden Noordse Stormvogels héél graag blijven aanleveren! De hulp van de NZG vrijwilligers is onmisbaar en wordt ontzettend gewaardeerd!

Jan Andries van Franeker, IMARES Texel; tel: 0222-369724; email jan.vanfraneker@wur.nl.

GERINGDE ZEEVOGELS

Opnieuw een opmerkelijke grote jager

Op 22 januari 2007 vond Roel Draijer op de zuidpier van IJmuiden een zojuist gestorven grote jager, met Noorse ring (Stavanger 3007088) en daarbij nog een blauwe kleurring met de witte letters DC. Nu zijn Noorse grote jagers niet bijzonder talrijk, het aantal (gekleurringde) vogels is al helemaal niet groot en een ringvondst van een Noorse vogel in Nederland is bijna uniek. Er was slechts één eerder geval, van een vogel geringd op Beren Eiland (Leopold 2006). Via Kees Camphuysen werd snel contact gezocht met de Noren en deze vogel bleek ook afkomstig van Beren Eiland. In het hoge noorden kampt men tegenwoordig met allerlei problemen die veroorzaakt worden door uit Rusland afkomstig chemisch en nucleair afval. Broedresultaten van zeevogels lopen terug en men is daar begonnen met weefselonderzoek van deze toppredatoren. De Noren waren dan ook opgetogen over de vondst en vroegen (en kregen) medewerking om van deze vogel allerlei weefsels te mogen bemonsteren voor hun onderzoek naar verontreinigende stoffen.

MFL

Referentie: Leopold M.F. 2006. Geringde grote jagers in Nederland. Nieuwsbrief Nederlandse Zeevogelgroep 7(1): 6-7.